

جمع بندی:

به نظر می‌رسد:

۱. لعب با آلات قمار بدون مراهنه حرام نیست (ولی یمكن ان يقال بکراهته لمرسلة الصدوق^۱)
۲. اگر چه احتیاط در ترک لعب با آلات معدّه للقمار بلامراهنه (که به صورت بالفعل آلت قمار هستند) است (به سبب روایت علی بن ابراهیم)
۳. امروزه شطرنج - بنا بر نظر کارشناسان - چون از آلیت قمار خارج شده است، مشمول این حکم نیست (لاحرمة و لا کراهة) ولی «نرد» ظاهراً کماکان آلت قمار است.
۴. هر شیء دیگر که امروزه، در نظر عرف، مصداق آلت قمار شناخته شود (مثل کارت‌های معدّه برای این امر)، مشمول این حکم است.
۵. اگر نمونه مجازی این وسائل عرفاً همان وسایل شناخته شوند (مثل اینکه کسی که با کامپیوتر نرد بازی می‌کند، عرفاً در حال نرد بازی است) حکم وسایل حقیقی را دارد.
۶. اگر وسیله‌ای بگونه‌ای است که امکان بازی‌های مختلف دارد (مثل کارتها) که برخی از آنها قمار است و برخی قمار نیست، صدق آلیت قمار بر آنها، منوط به منفعت غالبه و نظر عرف است
۷. اگر کسی شک در خروج شطرنج از آلت قمار بودن داشته باشد، «استصحاب بقاء آلیت» قابل جریان است و این اصل موضوعی، مانع از جریان اصل‌های حکمی می‌شود. (لذا نیازی به جریان اصل حرمت یا کراهت، به عنوان اصل حکمی نیست). [تقدم اصل سببی بر اصل مسببی]

(ج) بازی با غیر آلات معدّه للقمار، همراه با مراهنه (شماره ۱۴):

مرحوم شیخ در این باره می‌نویسند:

«کالمراهنة علی حمل الحجر الثقیل و علی المصارعة و علی الطیور و علی الطفرة [جهش]، و

نحو ذلك مما عدوها فی باب السبق و الرماية من أفراد غیر ما نصّ علی جوازه.

و الظاهر الإلحاق بالقمار فی الحرمة و الفساد، بل صریح بعض أنّه قمار»^۲

۱. روایت ۱۴

۲. کتاب المکاسب (للشیخ الأنصاری) ط تراث الشیخ الأعظم، ج ۱، ص ۳۷۵



توضیح:

۱. هر نوع همراهه در صورتی که همراه با لعب است ولی روی حافر (حیواناتی که سم دارند)، خف (حیواناتی که سم ندارند مثل شتر)، ریش (تیری که پر به آن می‌چسبانند) و نصل (تیر بدون پر) - که ما نص علی الجواز هستند - نیست، حرام است.
۲. این نوع هم یا ملحق به قمار است و یا خود مصداقاً هم قمار است.



دین خارج فقه ائمه اربعین